

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 11. XII aastakäik

TEATAJA

1. juunil 1937

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	" 1.50
Välismaale . . .	" 5.00
Poolaastas . . .	" 3.00

Toimetus ja talitus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 30.00
1/2 " . . .	" 16.50
1/4 " . . .	" 10.00

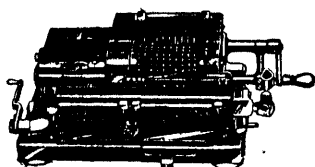
Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Käsitöökoda tahab osa Kaubandus-tööstuskoja valijaist valimisõigusest ilma jätta. Tõttav Rootsi. Vajalisi samme laevasõidu arenguks. Majanduslik õitseng ja töölisel. Majandusliku puutuvaid seadusi ja määrusi. Voldemar Puhk varises manalasse. Jaan Kurg 50-aastane. Äride register. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

TRIUMPHATOR

ARVUTUSMASIN

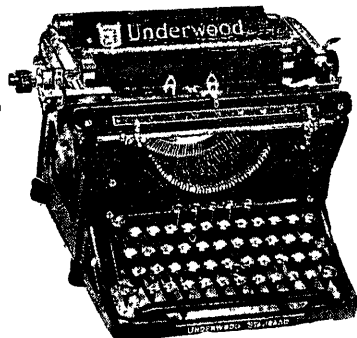
ühikäe käsituskangiga võimaldab
100% kiiremat töötamist.

UUED

UNDER- VOOD

büroo-
masinad

SPECIAL STANDARD

mitmesuguste völlipikkustega.

Nende masinate põhiomadused on: vastu-
pidavus, lihtne konstruktsioon, osade
koostöö haruldane täpsus, võrratu vaikne
käik, maksimaalne tegevuskiirus.

Ainuesindaja:

K/M JÜRI KODRES

Viru 3. Tel. 478-60.

TALLINN.

Harju 21. Tel. 436-50.

Käsitöökoda tahab osa Kaubandus-tööstuskoja valijaist valimisõigusest ilma jätta.

Esitas Kaubandus-tööstuskoja seaduse muutmise seaduse eelnõu.

Käsitöökoda esitas Majandusministeeriumile Kaubandus-tööstuskoja seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega tahetakse osa tööstusettevõtete pidajaid, s. o. need, kelle ettevõtte tegutses mõnel Meistrite, õppinud tööliste ja töösõpilaste seaduse alla arvatud töölal, mitte enam kui 9 töölisega, — jätta ilma Kaubandus-tööstuskoja valimise õigusest.

Sisuliselt ei ole see kavatsus uus, vaid Kaubandus-tööstuskoda on pidanud juba varemalt, kui päevakorras oli Käsitöökoja ellukutumise küsimus, selle kavatsuse kohta korduvalt oma eitava seisukohta avaldama ja samme astuma, et seesugused Kaubandus-tööstuskoja lõhkumise kavatsused teostamist ei leiaks.

Kaubandus-tööstuskojast ühe osa töösturite eraldamise ning selle osa liitmise kavatsust Käsitöökoja juure on omal ajal korduvalt kaalunud kesk- ja väiketöösturite esindus — Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni täiskogu, samuti laialdased töösturite ringkonnad, kuid ikka on see kavatsus leidnud töösturite poolt täiesti eitava suhtumist. Ka on omal ajal, Käsitöökoja seaduse eelnõu arutamisel ministeeriumides korraldatud nõupidamisel kõigi valitsusasutuste esindajad kavatsuse kohta asunud citavale seisukohale ja omaks võtnud Kaubandus-tööstuskoja seisukohad. Härra majandusminister, kellele selle küsimuse kohta Kaubandus-tööstuskoja delegatsioon 9. jaan. 1936. a. esitas märjukirja, teatas koja esindajale, et tema ei poolda ühe osa töösturite eraldamist Kaubandus-tööstuskojast, vaid et tema seisukoht selle kavatsuse kohta ühtub täiesti Kaubandus-tööstuskoja seisukohaga. Kaubandus-tööstuskojast ühe osa töösturite eraldamise kavatsus otsustati eitavalt ka vabariigi valitsuse poolt, kuna valitsuse poolt vastuvõetud Käsitöökoja seadus kavatsuse teostamist ette ei näe.

Vaevalt on meil olnud teisi sellaseid küsimusi ja kavatsusi kui kõne all olev kavatsus päevakorras, mis hoolimata sellest, et ta on kompetentsete asutuste poolt korduvalt eitavalt otsustatud, ikka uuesti ja uuesti päevakorda nihkub. Veel ei ole aastatki möödunud, kui küsimus põhjaliku kaalumise järele eitavalt otsustati, aga jälle on küsimus uuesti päevakorda nihutatud ning jälle peavad valitsusasutused ning Kaubandus-tööstuskoda arutama, mida nad

eelnõus ettenähtud Kaubandus-tööstuskoja lõhkumise kavatsusest arvavad. Veel ei ole Käsitöökoja tegutsenud poolt aastatki ega ole suutnud näidata, kuivõrd suuteline ta on täitma oma ülesandeid ja kuivõrd tema töö rahuldab tema valijaid, aga juba arvab ta enesel õiguse olevat nõuda Kaubandus-tööstuskojal transfusiooni — üht osa Kaubandus-tööstuskoja valijaskonnast, olgugi et see töösturite ringkond, keda Käsitöökoda ihaldab, niisama homogeeniselt Kaubandus-tööstuskojaga on ühte kasvanud kui kõik teisedki koja osad.

Meil ei ole teada, millega Käsitöökoda seekord põhjendab oma algatust, kuna meile kätte saadeti ainult eelnõu ilma seletuskirjata, seepärast oleme sunnitud tegema oletusi. Arvame, et tõukeks kavala müüdselle esitamisele on Käsitöökoja valijate üldine murin kõrge Käsitöökoja maksu üle. Briti suur murin Käsitöökoja vastu on aga valitsemas nende töösturite hulgas, kes peale Käsitöökoja kuuluvad ka Kaubandus-tööstuskoja valijate hulka. Et nurisemiseks on põhjust, seda näitavad Kaubandus-tööstuskojas mõne aasta eest tehtud kokkuvõtted koja maksude kohta ning tei eelt poolt Käsitöökoja maksude suurus. Neist kokkuvõtetest selgus, et Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni kuuluvast umb. 4500 ettevõttest maksid umb. 2000 ettevõtet koja maksu 38 senti aastas, Käsitöökoda võtab aga ettevõtjalt, kes kuuluvad oma suuremas enamuses just väiksemate Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni maksumaksjate hulka, Kr. 7,50—Kr. 12,50 aastas. On aluseta arvamine, nagu võiks Kaubandus-tööstuskoja väikese maksu ärajätmine tööstureid muuta leplikumaks palju kõrgema Käsitöökoja maksu vastu ja et nad edaspidi Käsitöökoja maksu vastu nurisematult tasuksid, pealegi kui meid sealjuures kavatsetakse jätta ilma ka Kaubandus-tööstuskoja valimise õigusest.

Kui need töösturite ringkonnad, kes kuuluvad nii Kaubandus-tööstuskoja kui ka Käsitöökoja valijate hulka, omas enamuses tahaksid kuuluda ka Käsitöökoja valijate hulka, siis tunduks võrdlemisi kõrge Käsitöökoja maks neile ka kergem; kuid meil olevat andmeil nad Käsitöökoja valijate hulka kuuluda ei taha, küll aga peavad nad oma kuulumist Kaubandus-tööstuskoja alla tarviliseks ja põhjendatuks.

Lühidalt, meie ei usu, et Kaubandus-tööstuskoja valimisõigusest ilmajätmise kavatsus ühes Kaubandus-tööstuskoja maksust vabastamisega ongi see, mida kavast riivatud ringkonnad Käsitöökojalt lootavad, vaid meie arvame, et teatavate muudatuste läbiviimine Käsitöökoja seaduses, võib-olla koguni selle koja osaline reorganiseerimine, annaks temale kindlad eeldused ja alused edukaks töötamiseks ning rahuldaks ka tema valijaskonda.

Meie näeme, et ülal ettetoodud asjaolud ei ole Käsitöökoja kavale põhjenduseks, küll aga meile, kui algataksime eelnõu, mille alusel need Kaubandus-tööstuskoja valijad, kes kuuluvad praegu ka Käsitöökoja valijate hulka, saaksid vabastatud Käsitöökoja valija kohustusist.

Veel võiakse meie poolt ettetoodud väidete ja seisukohtade kohta tähendada, et need ei ole küllalt asjalikud, kuna Käsitöökoja poolt Majandusministeeriumile esitatud eelnõu ei näegi ette teatavate töösturite ringkondade vabastamist Kaubandus-tööstuskoja maksust, vaid Käsitöökoda taotleb ainult oma valijate õiguste piiramist sel viisil, et need Käsitöökoja valijad, kel on ka Kaubandus-tööstuskoja valimise õigus, sellest õigusest ilma jääksid. On tõsi, et eelnõu ei näe ette Kaubandus-tööstuskoja maksu kaotamist ühes valimise õiguse kaotamisega, kuid meie ei saa oletada, et eelnõu on koostatud ainult Käsitöökoja valijate õiguste piiramise mõttega. Tahab aga Käsitöökoda tõesti piirata oma valijate õigusi, millised meile on antud Kaubandus-tööstuskoja seadusega, siis arvame meie, et ka seda kavatsust pooldada ei saa. Käsitöökoda võib, kui ta seda peab tarvilikuks, üles kutsuda oma liikmeid eemale jääma Kaubandus-tööstuskoja valimisist, meile aga, kes oma õigusest loobuda ei taha, peab Kaubandus-tööstuskoja valimisist osavõtmise olema kindlustatud. Meie arvame, kui üldiselt on asutud seisukohale, et kõik töösturid-tööandjad peavad maksma Kaubandus-tööstuskoja maksu, mis on ka üsna loomulik, siis peab ka kõigil selle maksu maksjail olema õigus osa võtta koja valimisist ja tööst.

Kui koda asuks Käsitöökoja poolt esitatud eelnõu kohta eitavale seisukohale ainult enesekaitse motiividel, siis võiks veel kaaluda, kas ei oleks siiski otstarbekohasem teostada Käsitöökoja kavala, — kuid koja seisukoha alusel on tõekspidamised, millised on rajatud väga elulisele ja kaaluvale asjaolule. Neid tõekspidamisi ei ole veel ümber lükatud, küll aga on need võetud omaks asutuste poolt, kus kõne all olevat küsimust on kaalutud. Ei peetud omal ajal,

Kaubandus-tööstuskoja ellukutsumisel mitte juhuslikult tarviliseks kõigi töösturite-tööandjate koondamist Kaubandus-tööstuskoja ümber, vaid selleks olid väga elulised ja kaaluvad põhjused. Kõik töösturid-tööandjad kuuluvad ühte ühiskondlikku rühma, hoolimata nende ettevõtete suurusest ning erialast, millisel nende ettevõtetegutsevad. Üldiselt on kõigil töösturite-tööandjail ühised huvid, milliseid kaitseb Kaubandus-tööstuskoda.

Kui teostamist leiaks Käsitöökoja poolt esitatud kavala, siis peaksid paljud tööstusettevõtted, kus tööliste arv kõigub 9 ümber, kuuluma kord Kaubandus-tööstuskoja, kord Käsitöökoja alla. Vastavalt ettevõtte tööliste arvule tuleks ettevõtet registreerida kord ühes, kord teises kojas. Paljud hooajalised tööstusettevõtted kuuluksid hooajal Kaubandus-tööstuskoja, vaikesel ajal aga Käsitöökoja alla. Et niisugune edas-tagasi registreerimine on väga tülikas tööstureile kui ka mõlemale ikojale, on arusaadav, pealegi tooks ettevõtete ühe koja alt teise alla arvamine meile kaasa muutuva ja sagedasti koguni mitmekordse maksustamise kodade heaks. Muidki sekeldusi ning arusaamatusi ei oleks vähe. Väga raskeks ja kulukaks muutuks sellasel korral ka Kaubandus-tööstuskoja valijate nimekirja koostamine, sest enne nimekirja võtmist tuleks iga kesk-tööstusettevõtte tööliste arvu selgitada.

Kaubandus-tööstuskoja esindjad on paljudes alalistes ja ajutistes valitsusasutuste komisjonides, kus nad töösturite esindajaina võtavad osa küsimuste otsustamisest. Kui ei kavatseta neid tööstureid, keda Käsitöökoja kavala kohaselt tahetakse Kaubandus-tööstuskojast lahutada, jätta komisjonides ilma esinduseta, siis peaks kõigisse neisse komisjonidesse valima ka Käsitöökoja esindajaid, — niisiis ka näitelks, ärimaksukomisjonidesse. Arvesse võttes aga seda, et suurem osa Käsitöökoja valijaist ei maksa ärimaksu, ei saa Käsitöökoja esindajate valimist ärimaksukomisjonidesse pidada põhjendatuks ega loomulikuks. Samuti ei saa põhjendatuks pidada ka mitmesse teise komisjoni Käsitöökoja esindajate valimist.

Pealeselle tuleks selleks, et ära hoida mitmesuguseid arusaamatusi ja ebasoovitavaid nähtusi, ühes Kaubandus-tööstuskoja seaduse muutmisega läbi viia ka mitme teise seaduse muutmise. Tuleks muuta, näitelks, ka Äride registreerimise seadust, sest milks peaks Kaubandus-tööstuskoja juures peetavasse äride registrisse sisse kantama Käsitöökoja alla kuuluvaid ettevõtteid, Käsitöökoda peaks sisse seadma oma registri, — kas aga tööstusettevõtete registri-

reerimine mitmesse registrisse on meie oludes põhjendatud?

Käsitöökoja kava oleks veel kuidagi põhjendatud, kui väga mitmesuguste tööstuslike küsimuste lahendamisel oleks üldreeglik erinevate seaduse-eeskirjade ja korralduste maksmapanek väiksemate ettevõtete kohta, või koguni oleks reeglik, et väiksemasse ettevõtteleisu puutuvaid küsimusi lahendataks eriseadusega. Nii-sugust reeglit aga ei ole, vaid Tööstusliku töö-aja, Öötöökeelu, Tööliste puhkepäevade seaduse eeskirjad, tööliste haiguse ning tööõnnetuste vastu kindlustamise küsimused ja igasugused muud sotsiaalkorraldused peavad tabama üht-laselt nii suuremaid kui ka väiksemaid ette-võtteid. Samuti peavad üldjoontes olema ühe-tasased ka kõik teised korraldused, maksumää-rad ja kohustused.

Tööstuslike küsimuste lahendamisel ei saa ega tohi vahet teha väiksemate ja suuremate tööstusettevõtete vahel, välja arvatud teata-vatel korradel, kus erandi tegemine on tarvi-line ja põhjendatud. Üldreeglina tuleb suuri ja väikseid ettevõtteid kohustuste ja hüvede osaliseks saamisel käsitleda täiesti ühesuguselt, kui ei taheta olla ebaõiglane ja välja kutsuda põhjendatud nurinat. On see aga nii, siis mil-leks on tarvis kunstliku piirjoone tõmbamisega

lõhkuda orgaaniliselt ühte kuuluvat töösturite peret.

Toostuslike küsimuste lahendamisel on või-matu ettevõtete piiritlemist läbi viia selle kunstliku piirjoone järele, mida soovitab Käsi-töökoda. Kui tööstuslike küsimuste nii või teisiti lahendamine riivab kõiki tööstusettevõtteid, ka neid, kus töötab 2—9 töölit, ning tööstuse üld-huvide kohaselt igasuguste tööstuslike küsi-muste lahendamine on Kaubandus-tööstuskoja ülesanne, siis ei saa ometi pidada põhjendatuks, kui ainult üks osa tööstusettevõtteid maksab Kaubandus-tööstuskoja maksu ja kuulub tema valijate hulka, vaid loomulik on, et kõik töös-tusettevõtted, hoolimata nende suurusest, pea-avad kuuluma Kaubandus-tööstuskoja maksu-maksjate hulka, mis omakorda on eelduseks sel-lele, et kõik töösturid osa võtaksid koja vali-misist ja tööst.

Selles ulatuses, nagu meie tööstus on koo-matud Kaubandustööstuskotta, on ta teatav tervik, kust ühe osa ärakiskumine tähendaks sellel homogeense ük-use lõhkumist.

Kõike ülaltoodut arvestades palus Kaubandus-tööstuskoda majandusministeeriumi Käsitöö-koja poolt esitatud Kaubandus-tööstuskoja sea-duse muutmise seaduse eelnõule käiku mitte anda, vaid Käsitöökoja ettepanek otsustada eitavalt.

Töötav Rootsi.

Rootsi majanduselus valitseb praegu täieline prosperity. Selle kajastused on nähtavad inimesist tulvil ärides, importkaupadega koorma-tud vaateakendel, timecharter'ile võetud välis-laevades, mis laadivad Põhja-Rootsi sadamais rauamaaki ning tselluloosi, ja ka lõbustus-kohtades.

Meil on harjutud Rootsit võtma kui eeskujuga töötava rahva õnnemaad. Ja tõesti — Rootsis on juba pikemat aega kehtivusel kollektiiv-lepingud, lastega perekondi pemeeritakse eri-lise lisatasuga, palgale tulevad juune akord-kompensatsioonid ja lõpuks palgad ise on meist tublisti kõrgemad, ulatudes näit. tekstiiltööstu-ses täiskasvanud meesl, arvestades elumaksu-muudrajoonide järgi, 73—89 öörini ja naistel 50—59 öörini tunnis. Sellane on väline, impo-neriv mulje. Tõelise pildi saamiseks peame aga tungima metsale lähemale, et eritella seal ka kiduraid ja vigaseid puid. Üht võib aga Rootsi kohta julgesti konstateerida, et töösturite ja tööliste vahelistel vabadel kokkulepetel on suu-detud ruumi leida kodu- ja töörahule. Præe-

gune majanduslik tõusuperiood ei ole Rootsis väljendunud palgavõitlusis. Üks väheseid oli ehitu-töölite ülesastumine 8—10% -lise palga-lisa nõudmisega, mis aga nende eneste käitu-mise ja taktiliste vigade tõttu leidis halvusta-mist avalikkuse ees ja lõppes töö-turite vasta-va organisatsiooni poolt, kuhu kuuluvad 846 ettevõtjat, l o c k - o u t ' i v ä l j a k u u l u t a m i -s e g a. 20.000 töölit summiti töökohtadelt lah-kuma ja ainult Stokholmis 10.000 uut korterit, mis pidid valmima 1. oktoobriks, jäävad vist ehitamata.

Nende ridade kirjutajal oli võimalus lähe-malt mõtteid vahetada Rootsi töösturite liidu (Svenska Arbetsgivareföreningen) ja Rootsi tekstiiltöösturite ühingu (Sveriges Textilindu-striförbund) juhtidega. Rootsi töösturikond on suurejooneliselt liitunud ühte tipporganisatsioo-ni, mille keskus üle 100 ametnikuga asub Södra Blasie-holmshammen'il. Siin sünnivad lepped töölistega, kuid ka järelevalve, et maa saaks rahulikult toota uusi väärtusi ja et töö-protsessi

kusagilt poolt vastutustundetult ei häiritaks ega segataks.

Alles Rootsi olude lähemal vaatlusel hakkavad selguma ka need tegurid, millel baseerub Skandinaavia maades meie mõistete järgi ideaalselt ülesohitatud töösuhete võrk. Rootsi kollektiivlepingute süsteemi üheks nurgakivi on 7-liikmeline töökoht, millise otsuseid pole võimalik apelleerida. Töökoht koosneb kolmest erapoolest, kahest tööandjate ja kahest tööliste organisatsioonide esindajast. Ei tule ka unustada, et Rootsis töösturite liit ja töölismetühingute keskkliit omavad suuri varandusi, esimesed 80 milj. krooni. Kontrahendid on seega enam-vähem võrdses oludes ja töökohtus karistab igasuguseid lepete rikkumisi raskete rahaliste kahjutasude maksmise kohustusega. Rootslased ise ütlevad, et ilma reaalse garantii kolektiivlepingute süsteem on nagu aumehe-kokkulepe, kus mees on sõna peremees, tahab — annab, tahab — võtab! Rootsi kollektiivlepinguil on kõrged eesmärgid — säilitada tootmisprotsessis rahu, pidurdada liialdatud, maa majanduselus häireid tekitavaid nõudmisi. Eesmärk pole mitte sellane nagu meil tahetakse mõista (Tööliste Hääl nr. 5), kus öeldakse: „Maksivate seadustega on ametiühingute osa palgatülide lahendamisel peaaegu olematuks tehtud... See sunnib ametiühinguid pöörama oma tähelepanu meile võimalustele, mis kutseühingutel palgaolude korraldamisel veel järele on jäänud ja see on kollektiivlepingute sõlmimine tööandjatega.“

Kollektiivleping asetab peale hüvede rootsi tööliitele ka rasked kohustusi. Tööpäev on näit. tekstiiltööstuses määratud kindlaks 48-le tunnile nädalas (Narvas 46 tunnile nädalas), seejuures on töölised kohustatud peale laupäeva töötama päevas $8\frac{1}{2}$ tundi, tarbekorral ka 9 tundi. Ületunnid, mis tehakse söögivalheajal või kohe pärast tööaja lõppu (2 tundi), arvestatakse 30% lisatasu alla, muud äripäevased ületunnid õhtul või öösi kuuluvad 50% ja ületunnid pühapäeviti ning pühadel 75% lisatasu alla. Et aga tavaliselt ületunnid järgnevad kohe ametliku tööaja lõpule, siis tegelikult rootsi tööline peab enamikus leppima 30% lisatasuga. Kollektiivleping reguleerib ka puhkeaja, mis koosneb sellest kalendrinädalast (7 päeva), kuhu langeb jaanipäev. Seejuures töölisel, kes on ise üles ütelnud või lõpetanud töötamise või ka enne 1. juunit tööandja poolt vallandatud või kes aja jooksvul 2. jaanuarist kuni 1. juunini küsimuses oleva aastal nohkem kui 200 töötundi töölt puudunud, ei ole õigust puhkuse ajal basu saada.

Need üksikud näited Rootsis praegu maksvast kollektiivlepingust ei aseta palga- ega muude töötingimuste suhtes meie parimaid tekstiiltöölisi just palju madalamale. Palkade küsimuses ei tohi unustada, et Rootsi tekstiiltööstus on oma masinate pargilt moodne ja näit. kangrute juures peetakse normaalseks 8—12 teljega töötamist, Norrköpingis üksikuis vabrikuis on ühe kangru käsutuses isegi 24 automaat-telge. Loomulikult sellane tehniline edu annab tööliitele, eriti tükitöö puhul, paremaid teenimisvõimalusi.

Huvitav on Rootsi tööoludes veel rajoonide viisi teostatud palgade ühtlustamine, millise kavatsuse ellurakendamisele meie oludes on juba praegu ette näha tõhusat vastuseisu. Samas territoriaalses rajoonis makstakse samal alal töötajatele ühesugust palka. Ent sellegi nähtuse tagapõhja tuleb otsida kaugemalt. Rootsis on juba pikema aja kestel kogu maa kõik tsentrumid elumaksumuse seisukohast kaardistatud. Elumaksumuse järele on üksikud linnad, alevid, raudteejaamad märgitud tähtedega A-st kuni H-ni ja vastav 40-leheküljeline nimestik avaldatud Svensk Författningssamling nr. 425, 1935. Elutoodud nimestiku alusel tasutakse palgad kõigile riigiametnikele. Kui näit. palk A gruppi kuulavas Stokholmis on 100, siis võib see olla F elumaksumus gruppi kuulavas Norrköpingis samal ametikohal vaid ca 70. Elumaksumuse rajoonide uurimise alal tehtud suur töö on aluseks ka tööstustöölise palgatabelitele. Skandinaavias ei kujutelda sellast võimalust, et madalamasse elumaksumuse gruppi kuuluvad töölised võiksid palgavõitluse teel saavutada sama või kõrgema töötasu kui seda näit. teenivad A grupis asuvad töölised. Rootsis ei taotelda seega palgade võidujooksu, kõrgemal palgatasemel asuvaid töölisi tähiseks võttes, vaid eesmärgiks on õiglased palgad, vastavalt töökoha elumaksumusele.

Rootsi tööstur- ja tööliiskond on saavutanud töörahu küll vabatahtlikult, kuid säästavad seda karmi distsipliiniga, millise vaimu lapsed on nende organisatsioonide põhikirjad kui ka kollektiivlepingud. Kodurahu hoidmiseks on silm alaliselt valvel Arbetstgivaröföreningen'i kuuekordses majas. Norra Ban torget, mille ühel äärel asub töölismetühingute majade grupp, koos „Socialdemokrateni“ toimetusega on aga hoopis rahutum, kuna platsi teisele poolele on tekkinud haakriste kandev organisatsioon, ka noorsugu ja tööliiskonda esindada tahtev.

Sikr.

Vajalisi samme laevasõidu arengus.

Konjunktuurinstituti märtsikuu kuukirjas on toodud uurimused meie tootvate majandusalade, nende hulgas ka laevanduse, kohta.

Toetudes viimaste uurimuste tulemustele ning tegeliku elu kogemustele oleks meie äranägemise järele meie kaubalaevastikule võidetud positsiooni ja edaspidise arengu kindlustamiseks vajaline pidada silmas kolme tähtsat asjaolu:

1. Laevastik peab oma koosseisu ja ärilise aluse suhtes olema võistlusvõimeline välislaevadega;

2. Laevastiku suurendamiseks on vajalised suured kapitalid, arvestades üksikute laevade väärtust;

3. Laevastiku tegevuses tuleb arvestada perioodilisi kõrge ja madala konjunktuuri aegu, millele vastavalt on vaja juhtida ja korraldada laevade ärilist tegevust kui ka maksustamist ja reservide kogumise võimalust ning laevade juuresoetamist.

Nagu on näidanud ajastu 1920—1936, mida on märkinud ka Lääne-Euroopa tuntud laevasõidu-majanduspoliitikud, on 1—2-aastase kestusega kõrge konjunktuuri aegadele laevasõidus järgnenud madala konjunktuuri periood, mille kestus on 2—3 korda pikem. On põhjust oletada, et sama nähtus kordub ka tulevikus, seni kuni maailmamajanduse areng ja seis ning tonnaaži nõudmine-pakkumine ei omanda stabiilsemat iseloomu. Kuna aga keskmiselt 85% Eesti tonnaažist töötab rahvusvahelisel prahiturul, siis tuleb meil arvestada eelkirjeldatud nähtust ka meie kaubalaevastiku arendamise poliitikas, millele vastavalt on soovitatav kohaldada neid vahendeid, millelega riik võib soodustada või juhtida seda arengut.

Ajastul 1930—1935 kogu maailma kaubalaevastik tegi läbi äärmiselt terava kriisi, kus prahid langesid alla tasuvust, mille tagajärjel laevad kandsid suuri kaotusi. Ka Eesti kaubalaevastik sai tunda kriisi mõju, mille tagajärjel aastate viisi laevad jäid amortiseerimata, tarvitati ära vanad reservid (mida meie noortel laevaäridel tegelikult harva oli) ning pidi edasi liikutama võlgade tagasimaksmised, sageli isegi võlaprotsentide tasumised. Selle tagajärjel kogunes laevadele suuri ärilisi kohustusi, rääkimata reservide äratarvitamisest.

Kaubalaevastik viimaseil aastail on küll tonnaaži suhtes kasvanud, kuna võidi ära kasutada odavaid ostu-aastaid. Kuid vaadates lähemalt laevastiku koosseisu näeme, et see koosneb vaid

vanematest laevadest, mille tõenduseks on küllaldane nimetada, et prahiaurikute keskmine vanus on üle 30 aasta. Seetõttu laevastik, et see ei hakkaks vähenema, vajaks alatist juurevoolu, kuna laevade ärilist kalkuleeritud eluiga võiks arvestada keskmiselt 10 aastale. Laevastiku edaspidisel arendamisel oleks soovitav ka meil vähehaaval hakata üle minema uematele laevadele, mis annaks sellele majandusalale püsivama iseloomu.

Laevastiku edaspidise suurendamise, vanade laevade asendamise ja uuendamise juures tuleb aga arvestada suurte kapitalide vajadust, silmas pidades laevahindade taseme tõusu loomulikule alusele, mida ka tulevikus tuleks arvestada.

Arvates meie kaubalaevastiku praegust tonnaaži 165.000 br.-reg.-tn. ning lugedes väga avaralt keskmiseks elueaks laevadele veel 15 aastat peaks aastast laevastik kasvama 11.000 br.-reg.-tn. võrra, et ei oleks tagasiminekut tonnaažis. Kui soovitakse näha veel ka laevastiku kasvamist senises suuruses, siis oleks vajaline kaubalaevastikual aastast suurenda keskmiselt 20.000 br.-reg.-tn. võrra või 30.000 DW.-tn. võrra. Kui nimetada, et vanema tonnaaži keskmine väärtus on £ 5 per DW.-tn. (praegu £ 6—7) ja uutel laevadel (prahilaevad) £ 12—15, siis on selge, missuguseid suuri kapitalid vajaks meie kaubalaevastiku tonnaaži säilitamine ja suurendamine.

Oleks majanduslikult loomulik, et need kapitalid suuremas osas võlksid koguneda laevadest, kuna krediidivõimalused on meil piiratud.

Järelikult, meie kaubalaevastiku lähima aja arendamise poliitikas on põhijapanevaimaks küsimuseks:

1) Kapitali kogumise vajadus läinud kriisija haavade parandamiseks ja reservide kogumiseks tulevaste võimalike tagasilöövide ajaks.

2) Kapitali kogumise vajadus laevastiku säilitamiseks ja suurendamiseks, mis võib osalt toimuda ka p. 1 tähendatud reservide arvel.

Vaadates aga meie maksuvaid seadusi laevade ja laevaäride maksustamise alal peab kahjuks märkima, et need pidurdavad sääraseid kapitalide kogumise võimalust parima il laevasõidu aastail: esiteks ei võimalda seadused tagantjärele arvestada neid kahjusid, mis on saadud eelnenud aastail või laevade amortiseerimata jäämisega, vaid võtavad arvesse ainult kõik ühe aasta tulud ning kulud. Teiseks on kehtiva tulumaaksu-

seaduse jargi amortisatsiooni protsent vana-
dele (nait. 30-aastaselt ostetud) laevadele täp-
selt sama kui uutele laevadele, hoolimata sel-
lest, et vana laeva eluiga on 2—3 korda lühem.
Pealegi võetakse amortiseerimisel arvesse ostu-
hind, mis vahepealsetel aegadel oli märksa ma-
dalam laevade normaalhinnast. Seetõttu reser-
veenimised amortiseerimise arvel on äärmiselt
vajakesed, mis ei võimalda panna kõrvalde vähegi
mõjuvaid summasid laevastiku uuendamiseks,
jättes pealegi laevad likvideerimise momendil
osalt amortiseerimata. Kolmandaks, maksivad
tulumaksu protsendimaarad on äärmiselt kõr-
ged, mis võtavad tegevusest ära liig suure ka-
pitali. Kuna Eesti laevastikust suurem osa on
omandatud isiklike osade kaudu, siis laevade
tulud käivad isikliku tulumaksu alla, mis tea-
tavasti juba alates 30.000-kroonilisest tulust on
36% Laevaarides osanikud maksavad aga peale
tulumaksu (mis piiratud 25%-ga) veel tulu-
maksu dividendide pealt, nii et maksudeks läheks
vaga suur osa tuludest. Seda enam, et mittetül-
laldase amortisatsiooni j.m. tõttu tulud kalkulee-
ritakse maksustamisel suuremad kui lubaks äri-
line kalkulatsioon, nii et ülejääkidest tuleks
ära maksa veelgi suuremad protsendid. Neljan-
daks ei luba meie kehtivad seadused koguda
laevaõidu-ettevõttes mingeid reserve maksu-
vabalt, mis sel majandusalal oleksid põhjenda-
tud ja loomulikud, nagu: klassi uuenduse reserv,
konjunktuur-reserv, katelde uuenduse reserv,

laevastiku uuenduse reserv, millised reser-
vid niisuguses ettevõttes, kus suured lku-
lud omavad perioodilise iseloomu ning te-
gevus tulude suhtes, nagu nägime, samuti pe-
rioodiliselt kõigub, on hädavajalised. Seetõttu
paljude mereriikide seadused lubavad sellaste
reservide kogumist maksuvabalt.

Kõigi nende põhjenduste allusel parimad aas-
lad laevaõidus ei luba võimalikke ülejääke kül-
laldasel määral juhtida tagasi laevanduse alla,
mille tagajärjeks võib olla seisak selle majan-
dusala arengus.

Et luua võimalust laevadel ja laevaõidu-
ettevõtetel soetada reserve eelnenud aastate
kaotuste katmiseks ja laevastiku uuendamiseks,
võiksid kõne alla tulla järgmised moodused:

1. Tõsta vanade laevade amortiseerimise
protsenti ning amortiseerimisel lubada aluseks
võtta laeva tegelikku turuväärtust kõrgema hin-
nataseme juures;

2. Ajutiselt (nagu tehti mõne tööstuse suh-
tes) lubada erakoroliseid reserveerimisi laevastiku
uuendamiseks, ütleme lähima 5 aasta jooksul;

3. Lubada maksuseadusega maksuvabu re-
serveerimisi laeva perioodiliste survey-remon-
tide teostamiseks;

4. Vähendada laevade tulude pealt maksu-
määrasid nii, et maksimaalne maksumäär ei
ületaks 20%.

Loetletud abinõud kindlustaksid meie kau-
balaevandusele vajalised arenguvõimalused.

Majanduslik õitseng ja töölisud.

(Alljärgneva artikli toome viimase „Economist'i“ järgi.)

Kodumaise majanduse väljavaated on ikka veel
tumestatud töötülidest. Ahvardus majandusliku
tervenemise edasikestmisele, mis selles peitub,
on suuresti liialdatud. Alarm, mida tunti paar-
kolm nädalat tagasi, paistab olevat olnud põh-
justatud enam mitme tähtsa töötüli kokkusattu-
misest kui eriti laialdasist rahulolematustist.
Kuigi nüüd perspektiivis küsimus paistab meile
oma õigetel proportsioonides, ei ole ta siiski
täiesti lõpnu. Töötülid on sagenemas.

Neis kahes tülis, mis praegu on publiku tä-
helepanu objektiks, on väljavaated tagasihoidli-
kult lootusrikkad. Londoni omnibuse-streik, tösi
küll, kestab edasi, kuid on jõutud ära hoida
tema levimine teistele Londoni transportala-
dele. Söekaevandusetiüli kohta kestavad praegu
läbirääkimised, kuid seejuures on lahkuminekud
nii väikesed, et üldstreik paistab olevat täiesti
võimatu. Nende kahe tüli tõeline tähtsus ei

peitu siiski niivõrd meid põhjustanud asjaoludes
kui just selles, et nad on sümptomaatilised.
Kahtlemata nad peegeldavad vähemmeeldivat
meeleolu organiseerunud tööliiskonnas. On ole-
mas kuulduisi ja tundemärke edaspidistest ra-
hutustest teistel tööstusaladel — eriti masina-
tööstuses. Kuigi ükski neist üksikult ei oma
eriti suurt tähtsust, üheskoos on nad siiski kül-
lalt tähtsad.

Miks on seesugune rahutuse-epideemia töö-
liiskonnas just praegusel momendil ilmnenu?
Ei ole küllalt, kui sellest lihtsalt üle minna kui
majandusliku tervenemise normaalsest kõrval-
nähtusest. Sest 1936. aasta oli väga kiire
tõusu aasta — neljas järjekorras — ja ta oli
eriti vaba igasugustest töötülidest. Tõusvad
hinnad ei seleta meile ka palju rohkem. Elu-
maksumus, tösi küll, on 5% kõrgem kui samal
ajal eelnenud aastal, kuid rahapalkades on ol-

nud keskmiselt peaaegu vastav tõus. Tegelik palgatase on ikka veel peaaegu rekordilisel kõrgusel ja nädalateenistus on arvatavasti kõrgem kui kunagi enne. Pealegi suuremas osas tülides ei ole palgad olnud tüliobjektiks. Elumaksu-muse tõusul on kindlasti oma osa, millise tähtsus kahtlemata ajajooksul veel tõuseb; kuid praegusel momendil ei või seda pidada peami-seks teguriks.

Alternatiivne seletus on, et kasvav puhaskasu on see sööt, mida ametiühingud püüavad. On ju alati kiusatus olemas küsida suuremat pala siis, kui kook ise kasvab. Kuid ka see ei või olla lõplik seletus: Londoni Transportseltsi puhaskasu ei tõuse ja kaevandustööstuses palgad automaatselt saavad kasu paisuvast puhaskasust, mõnes piirkonnas on viimastel kuudel antud isegi palgakõrgendusi. Arvatavasti õige põhjus seisab uuesti jaluleseatud majanduslikus õitsengus — mitte tööandjate, vaid just ametiühingute eneste omas. Nende liikmed on jälle tööl, nõudmine oskustööliste järele on aktiivne, ametiühingute finantsid on jälle jalule seatud ja nende liikmeid ei ähvarda enam tööpuudus. Nüüd saab jälle võimalikuks uus pealetung.

Sellases olukorras on tähtis vaadelda töötingimusi üldiselt, katsudes leida võimalusi, kus konflikte võiks ära hoida preventiivsete abinõudega. Ametiühingud on nii põhjalikult tunnustatud meie maal, et on täieliseks šokiks kuulda, kui väike osa Briti töölistest tegelikult kuulub ametiühingute liikmeskonda. Meil on ümarguselt 19 miljonit isikut, kes kuuluvad rahvusliku haiguskindlustuse alla, ja umbes 13 miljonit on kindlustatud töötaoleku vastu. Kuid ametiühingute liikmeskond Ametiühingute kongressi ajal 1936. a. ulatus ainult 3.615.000. Sellest järgneb, et on palju organiseerimata tööstusharusid, eriti nende hulgas, mis on väga kiirelt kasvanud. Mõnes säärases tööstuses on palgad madalad ja töötingimused halvad. Tee-parandustööstuses näiteks hiljuti teatas üks ringkonna komitee, et palgad on sageli „isegi madalamad Trade Board'i poolt fikseeritud miinimaalpalkadest“ ja et töötunnid on „peaaegu igal juhtumil... palju üle 48-tunnilise nädala“. Mõnes teises tööstusharus on tingimused peaaegu niisama halvad. Masinatööstuses töölised ei ole saanud oma proportsionaalset osa hiljuti ilmnenud õitsengust. Naistööliste palgad on peaaegu igal pool liig madalad.

Kõik need on juhtumid, kus otsekohest abi ei

ole loota ametiühingute tegevusest, sest organiseerumine peab tegevuse eel käima. Võiks öelda, et otsem tee oleks võimaldatud Trade Boards seadusega 1909. aastast, milline suuresti aitas parandada olukorda just enne ja pärast maailmasõda nendel tööstusaladel, kus makseti väga madalaid palku.

Seesugused tööstused on erandlikud tänapäeval, kuigi neid siiski veel leidub; ja Trade Board metoode ei saa käsitleda tööstuse kui terviku kohta. Seal tööline pöördub ametiühingute poole; ja just ametiühingute kaudu tuleb suurim pealekäämine paremate tingimuste — ja sellega koos suurema töötõhu-use — poole. Üldiselt võib tervitada seesugust pealekäämist, sest tagajärjed elustandardi tõstmise alal harilikult kaaluvad üles sellega tekitatud segadused. Kollektiivne „kauplemine“ on meie maal aktsepteeritud, isegi põhimõtteliselt selle üle ei vaielda — ja mitmed kõige progressiivemaist tööstusist tervitavad seda kui tegurit, mis viib korrale ja stabiilsusele. Isegi need tööandjad, kes vaatavad sellele kui tarvilisele pahole, kalduvad seadma tarvilisust kõrgemale pahest. Publikule üldiselt ametiühingute kaastöö töötingimuste kindlaksmääramisel annab ikka kasvava arvamise, et tööstus oma alustelt on enam just ühistöö-protsess kui omaniku isiklik asi.

See ametiühingute töö tunnustamine toob siiski organiseerunud tööliiskonnale teatavad kohustused kaasa. Üks neist on kohustus targalt kasutada või ähvardada kasutada äärmist vahendit — streiki. See peaks jääma reservi — kasutamiseks tähtsail juhtudel, siis kui kõik teised vahendid on jäänud tagajärjeta. Siis on ka kohustus reameestel vajalist distsipliini pidada. Ametiühingute korraldus loomulikult on demokraatlik. Kuid reameeste suhtes ei ole see õige demokraatia, kui juhtidele antakse õigus teatavaid kokkuleppeid sõlmida ja siis hiljem need tühistatakse.

Hiljuti on olnud tundemärke, et need mõlemad tõsiasiad on unustatud. Niihästi Londoni omnibuse-streigis kui ka söe-tüüli reamehed on juhtide üle valitsenud. Mõlemal juhtumil relvad on tupest välja tõmmatud õigustamatu kiirusega. On tähtis, et sääraseid metoode edaspidi ei kasutataks. Sest kui seda juhtub, siis aeg, mis võiks olla tagajärjerikas tööliiskonna edenemise periood, võib muutuda ilmaaegu kibedate konfliktide reaks. See oleks halb demokraatliku süsteemi prestiižile. Veel halvem oleks see ametiühinguile,

Majandusellu puutuvaid seadusi ja määrusi.

Aktiisimaksu seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

Seadus muudab aktiisimaksu määraid bensiinilt, õllet, tubakalt, ja annab uued maksustamise alused.

Keeldakse müüa või müügikohas hoida bensiini, millele on lisatud juure muid aineid. Erandi võib teha majandusminister. (Riigi Teataja nr. 24 — 1937.)

Pühade ja puhkepäevade seadus.

Seadus loetleb riiklikud pühad ja puhkepäevad. Eraldi on loeteldud päevad, kus töö peab lõppema kell 12 päeval.

Kaotanud on maksvuse Pühade ja puhkepäevade seadus. (RT 105 — 1934.) (Riigi Teataja nr. 24 — 1937.)

Kaupade sisseveo korraldamise seaduse teostamise määruse § 1 täiendamise määrus.

Vastav nimetük (RT nr. 83 — 1933) on täiendatud allnimetatud kaupadega: Ehitusmaterjal, tsement, instrumendid, aparaadid ja riistad astronoomilisteks, optilisteks, akustilisteks, peenmehaanilisteks, elektrotehnilisteks, keemilisteks, foto- ja heliograafilisteks, meditsiinilisteks ja kirurgilisteks otstarveteks, raadio-aparaadid ja valjuhääldajad ja nende osad.

Tööstusseaduse elluviimise ja teostamise määrus.

Määrus annab eiteks üldeskirjad selle kohta, mis on tööstusettevõtte, kuidas sellest eraldada osasid ja lahendada vaidlusi. Edasi järgnevad: Asutamisloa andmise alused ja kord. Tegevusloa andmise alused ja kord. Väiketööstuste asutamise alused ja kord. Järgnevad eeskirjad tööstusettevõtte tegevuse korraldamise ja juhtimise kohta. Loeteldud on tööstusettevõtelt nõutavad andmed. (Riigi Teataja nr. 25 — 1937.)

Töölise töölepingu seaduse elluviimise määrus söögi- ja joogikohtades ning võõrastemajades.

On ette nähtud ettekirjutused selle kohta, kuidas täita palgaraamatut, ning seatud kitsendused töötasu väljamaksmise tingimustes. (Riigi Teataja nr. 26 — 1937.)

Tallinna juhuveo jõuvankrite sundmäärus.

Määruse järgi võib linna piirkonnas alatisel reisijate maksulisel veol kasutada ainult sõidautosid ja kauba maksulisel veol veoautosid, veotraktoreid ja järelvankreid, mis linnavalit-

suse ehitusosakonna poolt on selleks kõlvulisteks tunnistatud.

Juhuveo lubasid annab välja linnavalitsuse ehitusosakond.

Määrus normeerib üksikasjaliselt jõuvankrite tehnilisi tingimusi ja nende tegevuskorda ja aluseid. (Riigi Teataja nr. 28 — 1937.)

Tallinna vooriäri sundmäärus.

Vooriäri võib pidada ainult sellekohase ehitusosakonna loa alusel. Määrus käsitab pike-malt vooriäri pidamise korda ja aluseid. (Riigi Teataja nr. 28 — 1937.)

Tööstuslike kütiste töötaja seaduse muutmise seadus.

Seaduse alusel võib ületunnitööd teha erilise loa järgmistel juhtudel: Kui tööde katkestamine põhjustab ainetes riknemise; tööde puhul masinate ja seadiste parandamisel, kui käitis võib vastasel korral seisma jääda; töödel õnnetuste vältimiseks, laevade dokkimisel ja laadimisel kui ka laevade ja vagunite laadimisel ja tühjendamisel kahjude vältimiseks; masinistidel, kütjail ja muudel sarnastel töölistel, kui

Kõik tarvitavad

„AEROXON“

kärbsepüüdjad!

Nad hävitavad kõik kärbsed ja säilitavad Teie tervist. Müügil kõikides apteekides, rohu- ja koloniaalkauplustes.

Peaesindaja:

N. SCHILLING & Ko.

Tallinn, Pikk 27. Tel. 437-29.

käitise töö oleneb nende tööliste töölolemisest; kui vahetaja tööline ei ilmu kohale; kui väike- ja kesktööstuslikus ettevõttes tööde toojad ootavad töö valmisaamist; kui kokkuleppel üks tööline asendab teist; masinate (uute või parandatud) proovimisel; turbatööstuses; savikivitööstuses ja ehitustöödel 1. aprillist kuni 1. oktoobrini. (Riigi Teataja nr. 29 — 1937.)

Tallinna Linna Elektriijaama madalpinge-elektri üldtariifid.

Uues tariifis on ette nähtud õige mitmesuguste lepingute sõlmimise võimalus. Tarvitajal tuleb valida tema nõuetest kõige sobivam ja vastav lepingu muudatus Linna Elektriijaamas läbi viia. (Riigi Teataja nr. 30 — 1937.)

Vallaomavalitsusmaksude määramise aluste ja ülemäärade määramine.

Eriti on määratud tööstusmaksu ja maksu aurumasinatelt, nafta-, õli-, gaasi- ja elektrimootoritelt võetavate maksude suurus ja maksumise kord. (Riigi Teataja nr. 33 — 1937.)

Seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde nimekiri, mille jätkamine on lubatud pärast kella 12 päeval suurte pühade laupäevadel.

Vaiksel laupäeval, jõululaupäeval, vana-aastal, nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval lubatakse töötada: kauplustes kuni kella 14; veskites väljaspool linnu kuni kella 16; kauplustes väljaspool linnu ja toiduainetekauplustes linnades, riiepuhastamise- jne. tööstustes ning juukselõikusärides kuni kella 17; saunades kuni kella 21; söögimajades, restoranides ja kohvikutes kuni kella 22 ja majateenistuses, võorastemajades ja pansionides ning ajakirjanduse kioskites — piiramatult.

Erandina on lubatud töötada võidupüha laupäeval ja vana-aastal piiramatult teatrites, kinodes, restoranides ja kohvikutes ning teistes lõbustuskohtades ja nelipüha laupäeval restoranides ja kohvikutes. (Riigi Teataja nr. 38 — 1937.)

Voldemar Puhk varises manalasse.

3. mai hommikul suri südame tromboosi firma Puhk ja Poegade kaasomanik Voldemar Puhk, kes juba pikemat aega kannatas kopsuhaiguse all. Kadunu oli imponeerivaid kujusid eesti majandustegelaste hulgas. Olles suure intelligentiga ja emergiline ettevõtja, kes koos vendadega on viinud firma Puhk ja Pojad selle

praegusele Eesti olude kohta erakordsele kõrgusele, oli Voldemar Puhk ühtlasi ka suur kirjanduse ning kunstiharrastaja ja tulise hinge ning sooja südamega inimene.

Eesti eramajandus kaotas Voldemar Puhki oma tuliseima pooldaja ning eestvõitleja ja Eesti seltskond — ühe elurõõmsa, avarate huvidega ja peenehingelise liikme. Haigus, mille vastu lahkunnu küll kaua ja sihikindlalt võitles, elades sageli välismaal kopsuhaigetele parema kliimaga kohtades kui seda on Eesti, murdis lõpuks ikkagi ta elujõu. Eesti rahvamajandus ja seltskond leinab valusalt selle silmapaistva majandustegelase ning vaimuka ja intellektuaalselt väga arenenud inimese kaotust. Seetõttu kujunesid ka Voldemar Puhki matused suureviisiliseks austuseavalduseks lahkunule ta viimisel teekonnal. Teda oli saatmas arvutu rahvahulk, mille sarnast Tallinnas harva on nähtud. Saatjate hulgas olid Läti, Leedu, Poola ja Soome saadikud, kohalik konsulaarkorpus täies koosseisus ja Jaapani sõjaväeline esindaja Balti riikides major Onodera. Rõhkearvuliste pärgade hulgas olid pärjad ka välisministrilt ja Prantsuse ning Saksa saadikuilt.

Voldemar Puhki põrm maeti Metsakalmistule Eduard Vilde kalmu kõrvale.

Voldemar Puhk sündis 11. dets. 1891. a.,

lõpetas Peterburi ülikooli õigusteaduskonna ja kuulus E.Ü.S. „Põhjalasse“. Eesti vabariigi loomisel oli lahkunu kaubandus-tööstusministri abi ja k. t. (1918—1919), hiljem Eesti kindral-konsul Berliinis (1920—1921). Ka võttis lah-

kunu elavalt osa seltskondlikust tegevusest, oli esimees Inglis-Eesti kultuurühingus, samuti Alliance Française'i esimees, Estonia seltsi juhatusesse liige ja tegev veel paljudes teistes organisatsioonides.

Kaupmees Jaan Kurg 50-aastane.

28. mail 1937. a. pühitseb Tartus tuntud ja organiseeritud kaupmeeskonnas tegev äripidaja Jaan Kurg oma 50. sünnipäeva.

Jaan Kurg sündis 1887. a. Ahja vallas Tartumaal põllumehe pojana. Hariduse omandas kihekkonna- ja linnakoolis. 1900. a. siirdus Petrograd'i ja Moskva, et äri alal praktilisi kogemusi saada. Hiljem asutas äri, mis aga maailmasõja puhkemisel tuli likvideerida. Võtnud osa maailmasõjast ning Eesti vabadussõjast kuni selle lõpuni, asus juubilar pärast sõja lõpu uuesti äri alal tegutsema. Praegune naha-kaubaladu on avatud Tartus, Kauba tän. 15/17, alates 1921. aastast.

J. Kurg on aktiivselt kaasa töötanud organiseeritud kaupmeeskonna üritusis, olles pikemat aega Tartu Kaupmeeste Seltsi juhatuses ning praegu ka Tartu Kaupmeeste Ühisuse juhatuses, kus teda tuntakse asjaliku ja kainelt mõtleja organiseerijana. Kaubandus-tööstuskogus on J. Kurg väikekaubanduse sektsiooni liikmeks juba 1929. aastast alates, olles praegu Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakonna juhatuses ning vahelpeal olles ka koka nõukogu liik-

meks. Väikekaubanduse arendamises on J. Kurg olnud senini aktiivseimaid ja aгарaimaid tegelasi. — Soovime lgp. juubilarile palju aastaid ja õnne edaspidises tegevuses nii isiklikul ärialal kui ka seltskondlikus töös!

Soome uudiskaupade mess

peeti hiljuti Helsingis. Mess avati riigipresidendi Kallio poolt. Messi juhatusel poolt oli saadetud 12 riigi suuremate kaubamajade esindajatele aukutsed.

Kuna Soome tööstus on suutnud mitmel alal suuri edusamme teha, kujunes mess eriti huvi-

küllaseks. Peale Soome olid esindatud ka mitmed Saksa firmad. Prantsusmaa esines Pariisi maailmanäituse propagandaga. Sellast messi kavatses tavaliselt Soomes tulevikus sageli korraldada.

Majandusminister X Eesti näitus-messi patrooniks.

Alla kriipsutatud Tallinnas 13.—22. augustini k. a. korraldatava X Eesti näitus-messi tähtsust meie majanduselus nõustus majandusminister

hra K. Selter olema tähendatud näitus-messi patrooniks.

Aride register

Aprillikuu teisel poolel:

Tegevuse lõpetanud firmad:

(Järg.)

14. Helene Lubi, Tallinn, Liiva 9, toiduainete-kauplus.
15. S. Malkin, Tallinn, Raua 21—6, metsaäri.
16. Rein Mihkelten, Tallinn, Pärnu mnt. 117, lihakauplus.
17. Karl Novek, Kioma v., jahuveski ja villatööstus ja Petseri v. jahuveski.
18. A. Nõmm, Haapsalu, Kalda 11, toiduainete-kauplus.
19. Andrei Oja „Valgus“, Pärnu, Martna 14, elektrilemendi- ja patareitööstus.
20. Roman Peterson, Pärnu, Riia mnt. 275, toiduainetekauplus.
21. Voldemar Piir, Kuremaa v., Palamuse, koloniaal-kauplus.
22. H. Piirson, Tartu, Rüütli 3, koloniaal- ja peenviinadekauplus.
23. Leena Põim, Mäksa v., Kaagvere seltsimaja, einelaud.
24. Alma Raasemann, Tallinn, Vesivärava 36, toiduainetekauplus.
25. M. Rahi, Kuigatsi v., Priipalu as., segakauplus.
26. Salme Rakov, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 20, toiduainetekauplus.
27. Aleksander Rosin, Laius-Tähkvere v., Sadala k., segakauplus.
28. Õlleladu Otto Sachker, Tallinn, Tõnismägi 18.
29. Adelheid Saks, Pärnu, Põhja 7, restoran.
30. Valdur Salumäe, Tartu, Kuu 23, lihakauplus.
31. Elisabeth Samm, Tallinn, Pärnu mnt. 46, söögisaal.
32. Anna Schenk, Pärnu, Pärna 8, toiduainete-kauplus.
33. Keemiateshas „Aroom“ M. Sepp, Tallinn, Narva mnt. 10.
34. V. Sivers, Tallinn, Pärnu mnt. 18—3, punumis- ja teiste käsitööde tööstus.
35. Klaudia Steinfeld, Tallinn, Pikk 36, puuviljakauplus.
36. Juta Sulg, Türi, Koidula 24, toiduainetekauplus.
37. Graafikatööstus E. Talvik, Tallinn, Pikk 36.
38. Mart Tamman, Vastemõisa metskond, metsatööstus.
39. R. Tiisler, Tallinn, Veizenbergi 27, toiduainete- ja õllekauplus.
40. Marta Tomson, Tallinn, Mehaanika 14, toiduainetekauplus.
41. Herta Tõnisson, Tallinn, Tina 24, toiduainete- ja piimakauplus.
42. Virula vesiveski T. Ventsel, Tori v., jahuveski.
43. Gustav Viilukas, Tallinn, Paldiski mnt. 15, klaas- ja kiviõudekauplus.
44. Villmann, Tallinn, Sakala 26, puukauplus.
45. M. Villmann, Tallinn, Sakala 26, põletispuudeäri.
46. Karl Visnapuu, Tartu, Suur-Kaar 51, piima-kauplus.

Maikuu esimesel poolel:

Registreeritud uued firmad:

1. Lydia Aitsam, Pärnu, Aisa 8, kaevupuurimisestööde ettevõte.
2. E. Helmerand, Tartu, Tähe 14-b, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Erna-Eliise Helmerand.
3. Harri Jaaniste, Kergu, segakauplus.
4. H. Jeirus, Tartu, Soola 8, küttepuudehoov, ärip. Hermann Jeirus.
5. P. Karjus, Tartu, Rüütli 3, koloniaal- ja peenviinade kauplus, ärip. Peeter Karjus.
6. J. Karu, Elistvere v., Nedu k., toiduainete-kauplus, ärip. Jaan Karu.
7. H. Kirotsk, Tartu, Raekoja 13, tee- ja söögimaja, ärip. Hilda Kirotsk.
8. Voldemar Kliss, Haapsalu, Posti 13, valmisriieteäri.
9. Boris Korolev, Nõmme, Hiiu 35, maalritööd.
10. Jaan Kõivi kiviraiumisetööstus, Tõrva, Viljandi 29.
11. Hilda Lillemets, Pärnu, Laidoneri 13, toiduainetekauplus.
12. Paul Lukashevicz, Tallinn, Kaarli pst. 9—5, isiklik agent.
13. Rosette Maidlo, Nõmme, Vabaduse pst. 173, toiduainete- ja piimakauplus.
14. Eliise Masing, Elva, Pikk 28, toiduainete- ja piimakauplus.
15. Kadri Meremaa, Tõrva, Viljandi 6, õllekauplus.
16. R. Muiste, Tartu, Aleksandri 24-a, kingsepatööstus, ärip. Richard Muiste.
17. Liis Männa, Tallinn, Kordese 9, toiduainete-kauplus.
18. A. Mühlberg, Tartu, J. Kuperjanovi 13, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Alvine Mühlberg.
19. J. Nael, Tartu, Kesk 58, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Johannes Nael.
20. A. Neudorf, Nõmme, S. Pärnu mnt. 98, söögimaja, ärip. Aleksandra Neudorf.
21. V. Norden, Tallinn, V. Kompassi 21, toiduainetekauplus, ärip. Valter Norden.
22. Alev Nurmse, Rapla al., pagariäri.
23. E. Nõgeste, Tallinn, Uus-Kalamaja 19, toiduainetekauplus, ärip. Elisabeth Nõgeste.
24. Kino — Elmar Paats, Tõrva, Veski 10.
25. M. Pavel, Tallinn, Liivalaia 102, söögimaja, ärip. Margarethe Pavel.
26. Jaan Pessor, Tallinn, Pärnu mnt. 17, toiduainetekauplus.
27. Lidia Pikkur, Abja-Paluoja, toiduainete-kauplus.
28. P. Polli, Tartu, Võru 16, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Pauline Polli.
29. R. Pärtels, Tartu, Uueturu 25, pudukauplus, ärip. Rosalie Pärtels.
30. G. Raadi, Tartu, Riia 17, naisterahva kübara äri, ärip. Gerda Raadi.
31. Johannes Raja, Jõhvi v., Tarakuse k., metsatööstus.
32. Ellen Ravala, Erra v., Kiviõli, segakauplus.
33. A. Reinop, Tallinn, Katusepapi 15, toiduainete- ja õllekauplus, ärip. Anette Reinop.

34. A. Saarema, Luunja v., segakauplus, ärip. August Saarema.
35. F. Sametsik, Tartu, Tiigi 10, mehaaniline kunstväljaõmblus, ärip. Feige-Pere Sametsik.
36. I. Saepalov, Kasepää v., Tiheda k., segakauplus, ärip., Ivan Saepalov.
37. V. Sarapuu, Saare v., segakauplus, ärip. Voldemar Sarapuu.
38. P. Seiton, Tallinn, Kannikese 3, toiduainetekauplus, ärip. Pauline Seiton.
39. K. Sillam, Tallinn, Jakobi 25, toiduainete-, piima- ja õllekauplus, ärip. Karl Sillam.
40. A.-S. Telliskivi Tehased, Tallinn, Sakala 36—9, tulekindla chitussmaterjali valmistamine; juhatuse liikmed Konstantin Zeren, Paul Feldman ja Karl Küüra; põhikap. Kr. 1.000.000.—. Piiratud prokuura antud Arnold Ketta'le.
41. V. Tõllimäe, Vändra, Pärnu-Paide mnt. 36, toiduainetekauplus, ärip. Vassili Tõllimäe.
42. Arne Vilur, Viluvere v., segakauplus.
43. H. Võsa, Olustvere v., Reegoldis, segakauplus, ärip. Hans-Helmuth Võsa.
44. Kinoteater „Ars“, V. Zimmermann, Tallinn, Merepuiestee 10, ärip. Voldemar Zimmermann.
12. Hans Ibrus lõpetanud talurahvarvetekaupluse Penuja v., peab edasi samasugust kauplust Abja-Paluoja.
13. Osauhing „Ilutrukk“, Tartu, Ulikooli 25, põhikapitali suurendatakse Kr. 120.000-ni.
14. Voldemar Ivanov'i segakauplus asub Anija v., Kehras (enne Võhmata v., Järva-Jaani).
15. Karl Jürisson ja Ko., Tallinn, Munga 5, puu- ja metallitööstus, täisosanik Karl Jürisson on ühinguist lahkunud, kelle asemele astunud Niels Orlovsky, osakapital suurendatud Kr. 10.500.—.
16. Kauba Pank A.-S., Tartu, Suurturg 12, juhatuse liikme Rudolf Amberg'i uueks perekonnanimeks on „Ambre“. Prokuura antud (teise allkirja õigusega) Voldemar Palm'ile ja Jüri Juup'ile.
17. A. V. MacKibbin, Tallinn, Kreutzvaldi 13, Inglise manufaktuur ja kinnituseltsi esitused, prokurist Viktor Zinovjev'i volitused kustunud tema surma tõttu; prokuura antud Oskar Vietinghoff'ile.
18. Gustav Kotkas jätkab äritegevust, avades lihakaupluse Pärnus, Tallinna mnt. 14.
19. Aleksander Kreil lõpetanud vilditööstuse Tartus, Raekoja 18; edasi peab saapakauplust Tartus, Kaubahoov 37.
20. Elisabeth Krönström jätkab äritegevust, avades toiduainetekaupluse Tallinnas, Preesi 16.
21. Vennad Laks avanud veel vorstikaupluse Tallinnas, Turu km. 30.
22. Anna Lodi toiduainetekauplus asub Tartus, Roosi 34 (enne Raekoja 67).
23. M. Mannof ja V. Imhof, Haapsalu, Karja 21, segakauplus, täisosanik Wilhelm Imhof surma läbi lahkunud. Ainuisiklikuks äripidajaks on Marie Mannof. Firmaks on „M. Mannoff“.
24. Sergei Meder'i agentuurkontor asub Tallinn, Vene 11—10 (enne Niguliste 7—2).
25. Aktsiaselts „Mercatura“, Tallinn, Vene 1 krt. 12, Edgar-Konstantin Retting'i prokuura kustunud.
26. Riina Mitt jätkab äritegevust avades juukse- tööstuse Tallinnas, Lennuki 50.
27. Eesti-Vene Kaubandusühing J. Nihtig ja Ko. asub Tallinnas, Vabadusväljak 3 (enne Tattari 28).
28. Helga Pallase jätkab äritegevust avades toiduainetekaupluse Nõmmel, S. Pärnu mnt. 165.
29. Katta Pallenbert'i toiduainetekauplus asub Tallinn, Lembitu 24 (enne Kivimuru 3).
30. Eesti Muusika Selts „Pandorin“, Tallinn, Tattari 4, lahkunud juhatuse liikmed August Servet ja Julius Rosenblatt; juhatuse liikmeteks valitud Voldemar Kõtsi ja Jaan Maripuu.
31. Linda Paun jätkab äritegevust avades toiduainete-, piima- ja õllekaupluse Tallinnas, Vesivärava 30.
32. Alfred Peltzer ja E. Kracht'i manufaktuurkauplus asub Pärnus, Pühavaimu 10 (enne Pühavaimu 20).
33. Linda Penter jätkab äritegevust avades Tallinnas, Tina 24, toiduainete- ja õllekaupluse.
34. Metallikaubanduse aktsiaselts Vennad Popov, Tallinn, Lai 34, peakoosoleku otsusega selts on asunud likvideerimisele, likvideerimiskomisjoni liikmeteks valiti Alfred Kepper, Ivan Terebenin ja Johannes Freude.
35. Martin Pops avanud vorstitööstuse Abja-Paluoja, samas peab veel liha- ja vorstikauplust.

Registreeritud muudatused:

1. Aktsia-Selts „Astoria“, Tallinn, S. Tartu m. 45, kohtu määrusega 10. aprillist 1937 äri alal maksuõueteuks tunnistatud. Vann. hooldajateks on määratud v. a. a. Richard Käsper ja Voldemar Krunstük.
2. Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku Aktsiaselts, Tallinn, Herbert Stein'ile antud piiratud prokuura; Roman Hochlov'ile ja Bernhard Josepson'ile seni antud volitused tühistatud ning neile antud uued piiratud prokuura volitused.
3. Metsatööstuse aktsiaselts Briti Eesti Metsatööstus, Tallinn, Estonia pst. 15—1, peakoosoleku otsusega aktsiaselts likvideerimisele asunud. Likvideerimise komisjoni liikmeteks on Voldemar Clement, Moses Grünberg ja Jaan Kreisler.
4. Elfriede Damm lõpetanud pesu- ja pudukaupluse Tallinnas, Estonia t. m. 1; edasi peab pagariäri Keilas.
5. Kaubandus-tööstus Aktsiaselts „Dental“, Tallinn, Viru 5, lahkunud juhatuse liige Elchonon Gendel; juhatuse liikmeteks valiti Rachel Blumenfeld ja Margarete Elian.
6. Otto Didvig'i toiduainetekauplus asub Tallinn, Koidula 30 (enne Lutri 43).
7. Jaan Edavere toiduainete- ja piimakauplus asub Tartus, Võru 65 (enne Võru 150).
8. Eesti Terpentiniivabrikute Aktsiaselts, Tallinn, Lai 29—4, lahkunud juhatuse liikmed Friedrich Lueder, Aleksander Semenjuk ja Nina Andrejeva. Juhatuse liikmeteks valitud Oskar Wietinghoff (ühtlasi asjaajaja-direktor), Konstantin Kolsakov, Mihail Perion.
9. Kaubandus-tööstus Aktsiaselts „Frankonia“, Tallinn, Pärnu mnt. 29, lahkunud juhatuse liige August Siirak; juhatuse liikmeks valitud Eduard Siirak.
10. Rudolf Haavakivi segakauplus asub Kokora v. (enne Elistvere v.).
11. Hiiu-Kärdla Kalevivabriku Osauhisus K. ja E. Ungern-Sternberg, Tallinn, Tattari 21-b, Voldemar Veh prokuura kustunud tema juhatuse liikmeks valimise tõttu.

21. V 1937. a.
 Suhkur, cwt. (50 kg)
 toores sh.
 Belgia " —
 Tšehhi " 7/1¹/₂
 Poola " 7/4¹/₂
 Hollandi " 7/4¹/₂

Riis, Burmah II Rmk. 15.20
 Väi, Berliinis,
 Deutsche Markenbutter Rmk. —
 Feine Molkereibutter " —
 Molkereibutter " —
 Landbutter " —
 Kochbutter " —

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	13. V	14. V	15. V	18. V	19. V	20. V	21. V	22. V	24. V	25. V	27. V
Frank . . .	110.31	110.26	110.26		110.71	110.79	110.79	110.84	110.69	110.48	110.60
Dollar . . .	4.9427	4.9367	4.9412		4.9412	4.9422	4.9417	4.9415	4.9432	4.9422	4.9422
Rootsi kroon	19.397	19.395	19.395		19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395
Daani kroon	22.400	22.400	22.400		22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kroon	19.902	19.902	19.901		19.902	19.902	19.902	19.902	19.901	19.902	19.902
Saksa mark .	12.335	12.322	12.315		12.298	12.297	12.296	12.301	12.312	12.317	12.312
Soome mark	226.20	226.20	226.20	226.18	226.18	226.18	226.28	226.20	226.20	226.20	226.18
Floriin . . .	8.9912	8.9925	8.9956		8.9881	8.9893	8.9868	8.9875	8.9893	8.9881	8.9881
Liira	93.97	93.82	93.87		93.90	93.92	93.89	93.90	93.92	93.92	93.94
Helveetsia fr.	21.582	21.590	21.607		21.627	21.628	21.602	21.610	21.621	21.618	21.607
Tšehhosl. kr.	141.87	141.62	141.75	141.87	141.81	141.81	141.75	141.75	141.75	141.87	141.75
Belga	29.332	29.317	29.328		29.337	29.317	29.306	29.305	29.322	29.322	29.288
Peseeta . . .	48.575	48.575	48.575		48.400	48.600	48.600	48.575	48.500	48.550	48.550
Šilling	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37
Slott	26.07	26.06	26.06	26.06	26.09	26.06	26.06	26.06	26.06	26.06	26.06
Pengo	24.90	24.90	24.90	24.95	24.95	24.95	24.95	24.95	24.95	24.95	24.95
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25
Tšerv	25.94	25.95	25.95	25.99	26.10	26.10	26.06	26.06	26.06	25.94	25.94
Höbe p/unts	20 ³ / ₈	—	20 ³ / ₈	20 ³ / ₈	20 ³ / ₈	20 ⁵ / ₁₆	20 ³ / ₈	20 ³ / ₈	20 ¹ / ₄	20 ³ / ₈	20 ¹ / ₄
Kuld p/unts	140 sh. 5 ¹ / ₂ d.	140 sh. 8 d.	141 sh. 6 ¹ / ₂ d.	140 sh. 5 ¹ / ₂ d.	140 sh. 5 ¹ / ₂ d.	140 sh. 6 ¹ / ₂ d.	140 sh. 6 d.	140 sh. 6 d.	140 sh. 6 d.	140 sh. 5 ¹ / ₂ d.	140 sh. 7 d.
Plaat. p/unts			200/—								

	B E R L I I N									
	13. V	14. V	18. V	19. V	21. V	22. V	24. V	25. V	26. V	
Naelsterling.	12.325	12.310	12.33	12.335	12.335	12.335	12.335	12.335	12.305	
Frank	11.17	11.165	11.165	11.155	11.13	11.125	11.13	11.185	11.15	
Dollar	2.493	2.493	2.493	2.495	2.495	2.495	2.495	2.495	2.494	
Rootsi kroon	63.53	63.45	63.55	63.58	63.58	63.58	63.58	63.58	63.53	
Daani kroon	55.02	54.95	55.04	55.06	55.06	55.06	55.06	55.06	55.02	
Norra kroon	61.92	61.85	61.95	61.97	61.97	61.97	61.97	61.97	61.92	
Soome mark	5.445	5.445	5.45	5.45	5.45	5.45	5.45	5.45	5.45	
Floriin	137.05	136.89	137.04	137.16	137.13	137.17	137.22	137.17	137.10	
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	
Helveetsia fr.	57.10	57.03	57.05	56.96	57.06	57.04	57.05	57.03	57.—	
Belga	42.05	42.—	42.02	42.03	42.07	42.07	42.08	42.07	42.05	
Latt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	
Eesti kr. . . .	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski saadused:		"Granular"	100 kg. 39.—
		"Poolsöre	" 44.—
Nisupüül (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Söre	" 45.—
"Sampo"	100 kg. 28.—	Manna	" 45.—
"Kungla"	" 34.—	Leivajahu	100kg. 16.00—16.50
"Kalev"	" 37.—	Rukkipüül	" 24.50
"Eesti parem"	" 43.—	nisu pehme — söre	" 26.00—45.00
		Kaerahelbed	" 35.—

		Kroonid.		Kroonid
A/S. Rotermanni teh.				
Jahud: leivajahu	100 kg.	15.—	Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg. 35.—
„ rukkipeet	„	22.—23.—	Kivisüsi, auru, Newcastle, fr Tall. „	30.—
„ nisu, pehme — sõre	„	25.00—45.—	Seemned: ristikeina, punane,	
Nisu	„	24.00—25.—	hiline	100 kg. 150.00
Rukis	„	13½—14½	timuti	„ 60.00—70.00
Kaerad, toidu	„	17½	Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr. 1000 kg.	50.—
Odrad, õlle	„	—	Kütteturvas (riigi turbat.)	„ 9.—
„ toidu	„	19 50—24.—	Põlevkivi, netto	„ 8.—
Herned, toidu, rohelised	„	28 00—30.—	Kütteõli vaadiviisi, netto	100 kg. 5.10
Riis, Burma II	„	46.30—47.—	Raskeõli A. B. C.	„ 7.25
Kartulid, piirituse	„	—	Estobituumen A. B. C (gudrong) 100 kg.	
„ vabriku	„	—	tünnid br.	—
„ sõõgi	„	—	„ A. B. C. D. E. F. „ „ „	8.75
Kartulitärklis Supérieur“	„	23.—	Katuselakk.	„ 9.25
Siirup, kartuli, 42%	„	24.00—26.—	Fenolaat, tünnides, netto „ „ „	4.75
Glükoos	„	24.—	Karbolineum „Estokarbolineum“	
Margariin, kodumaa	„	77.50—87.50	A. B. C. netto	„ 7 75—10.75
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.80—2.40	„Estokarbolineum“ B, netto	„ —
„ Eesti	„	1.00—2.30	„ C „ „ „	„ —
Kohv, Rio, Santos jne.	„	2.65—3.30	Raualakk, tünnides, netto	„ 16.75
„ Kesk-Ameerika sordid	„	4.75—5.75	Imbutusõli D, C, netto, tünnides	„ 5.75—6.75
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	„	5.50—6.—	Maanteeõli	100 kg. 5.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	„	5.00—5.50	Asfaltmastiks	„ 5.25
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg.	45.25—45.50		„ emulsioon	„ 9.25
„ „ Vene	„	44.—44.25	Viljapuu-karbolineum, netto	ltr. 0.30
„ „ Poola	„	—	Autobensiin	„ 0.26
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun			Diiselnafra	1 kg. 0.10
Irboska ja Narva	„	2.50	Mootorpetrooleum,	„ 0.11
„ lahtine, Saksa, fr. Tallinn	„	2.50	„ -nafra	„ 0.10
„ „ vene	„	2.10—2.30	Putukamürk „Puttox“	„ 1.50
„ „ hispaania meresool	„	2.10	Raud, sordi	100 kg. 21.00—22.00
Heeringad,			„ latt	„ 21.00—22.00
Šoti „Matties“, I sort, tünn	48.—49.—		„ vits	„ 26.00—31.—
sama koormaviisi	„	—	„ plekk	„ 32.00—36.—
Šoti „Matfulls“ I sort	52.—53.—		„ plekk, tsingitud	„ 42.00—47.—
„Matfulls“ II s.	„	—	„ talad	„ 24.00—26.00
A-s. Kalandus, „K“ vag. viisi	40.—		Teras, talle, ree	„ 19.00
„ „Matties“	42.—		„ vedru	„ 23.00—25.—
„ „Matfulls“	„	—	„ valu	„ 80.00—90.—
Liha, sea, I sort	1 kg. 00.85—00.86		Inglitina	„ 570.—590.—
Liha, looma, I sort	„ 00.38—00.58		Seatina	„ 65.—70.—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg. 12.00—13.—		Vaskplekk, punane	„ 210.—260.—
Sojatangud	„ 15.75		„ valge	„ 180.—210.—
Nisukliid	„ 10.—		Tsinkplekk	„ 75.—80.—
Puuvillane riie, Bjas, netto . . mtr.	0.56.5—0.65.5		Masinaõli,	„ 19.—21.—
„ „ Mitkal „	„ 0.31.5—0.55.—		„ poola	„ —
			„ ameerika	„ —
Linahindade noteerimise komisjon noteeris			Mootoriõli, ameerika	„ 35.00—60.—
järgmised lina kokkuostuhinnad sentides ühe			Autoõli, ameerika ja daani	„ 42.00—105.—
kg eest franko kokkuostja ladu riiklike stan-			O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
dardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad			teõli, tsistern.	1000 kg. 50.00—52.—
Põllutööstusministeriumi lina väljaveo kontrolli nõue-			Linaseemneõli	100 „ 63.00—65.—
tele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise			Värnits	„ 64.00—66.—
poolest):			Tsilindriõli, Ameerika	„ 30.00—48.—
Tendents: püsiv.			Nafta, Vene	„ 11½—12.—
Lina, ristna R	Petseri- ja	Mujal	„ Ameerika	„ —
hoffsdreiband HD	Võrumaal	Eestis	„ Poola	„ —
dreiband D	144	141	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	„ 12½—13½
ordinäärdreiband OD	135	132	„ Ameerika „ „ „	„ 12.50—13.10
liivi ordinäärdreiband LOD	126	123	Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi-	
takupraak H	117	114	tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l.	—28
	108	105	O/Ü. Eesti Kiviõli bensin „Estolin“,	
	99	96	tsistern fr. Tall., ühes teedemaka. „	—29
Takud Codilla I	1 kg. 101		Bensiin, I s. välisbensin	—31
„ „ II	„ 91		Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob. Tall. h/lalk	38.00—35.—
„ „ III	„ 81		Pesuosoda, kodumaa	100 kg. 8.25—8.75
„ ehituse	„ 17		Seebikivi	„ 25.50—27.50
Õlilinasemned, baas	100 kg. —			
Linaseemned, külvi, baas	„ 28.—			

	Kroonid		I sort	II sort	III sort	IV sort
Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg.	6.50					
" tsinkvalge, välism. "	0.60—0.62	60—72 kg	0.93	0.88	0.82	
" tinavalge, " "	0.98—1.00	55,5—59 "	0.88	0.84	0.78	Siseturu hinnad
" ooker, " "	0.16—0.29	72,5—75 "				
Väetisained: Superfosf. ingl. 18/20% kott	5.40	50—54,5 "	0.84	0.80	0.77	
Superfosfaat hoid. "	5.15	75,5—80 "				
" vene "	4.85					
" lahtiselt, fr. piir 100 kg.	4.25					
Kaalisool 40% "	10.55—10.65					
Salpeeter, tsuuli 16% "	14.35—14.45					
Lubisalpeeter 15 1/2% "	13.75—13.85					
Lubiammoonsalpeeter 20,5% "	16.00—16.10					
Väivelhapu ammoonium 20,6% "	14.00—14.10					
Nitrofoska (14:14:18%) "	23.35—24.45					
Segafosfaat 22—23% "	—					

21. V 37. Kanamunad. Tendents: kindel.
 1 kg eksportmune koos juuremaksuga hinnad fr kogumispunkt Kr. —.60.
 üle 60 gr. raskuste munade juures Kr. —.38 kümme
 50—60 gr. " " " " —.34 "
 Siseturu m. 50—60 gr. rask. juures " —.30 "
 alla 50 " " " " —.25 "

Paber, rotatsiooni 100 kg.	23.20
Tsement,	
Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85
paberkottides	5.15
Kriit, toores 100 kg.	4.15—4.40
" pestud "	4.25—4.40
Kivitõrv "	14.00—24.—
" Riigi põlevkivitõöst. "	9.25
Puutõrv "	18.—
Lubi "	2.20
Põllukips, jahvatat., fr. Irboska "	15.—
Kips, krohvimise, fr. Irboska "	30.00
Tehiskivi, I s. fr. Tallinn 1000 tk.	45.00—46.00
Silikaat, I s., fr. vabrik "	40.00—42.00
Tulitikut, originaalkast (5000 toosi)	—
Tallanahk, eesti nahast 1 kg.	2.30—2.60
Tallanahk, Ameerika, I s. "	2.60—2.80

Piim. Noteerimise komisjon noteeris 24. V 1937. a talupidajate poolt müüdava piima hinnaks Tallinnas ühe liitri eest:
 I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües 11 s. ltr.
 I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües 10 " "
 II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües 10 " "
 II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües 9 " "

Metsamaterjalide hinnad fr. laduplats Tallinn.	
Palgid: kuusk ja mänd thm. kr.	19.00—21.—
Pakud, kuusk r.-m. "	8.50—9.50
" mänd "	8.00—9.00
Paberipuu "	7.00—8.00
Toepuud "	7.00—8.00
Pakud: kask thm. "	20.00—30.—
" lepp, I sort "	32.—
" " II sort "	20.—
" haab I " "	35.—
" " II " "	25.—
Prussid "	35.00—37.00
Saetud materjal plangud + 25% laudu:	
" kuusk u/s "	47.—
" " IV sort. "	43.—
" mänd u/s "	48.—
" " IV s "	44.—
Kastilauad "	65.—
Krohviliistud "	29.00—35.00
Liiprid 27. cm x 25 cm x 272 cm tk. "	—

24. V 1937. a. Juust. — Tendents: vaikne.
 Juustu hinnaks noteeritakse ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn Šveitsi juustu eest
 Siseturu juust
 sort 12 A 110 senti kg. Šveitsi 125.—
 " 11 A 105 " " Hollandi 100.—
 " 12 B 102 " " Backstein 100.—
 " 11 B 98 " " Konserv. 130.—

Tendents: tagasihoidlik.	
Lambavill 15. VII 36. a.	
" I sort 1 kg Kr.	3.55
" II " "	2.80
" III " "	2.05
Puuvill, Liverpooli börs.	
American Fully Middling inglise nael (lbs) eest ingl. pennides (d) loko 7.37, mai 7.12, juuli 7.15, okt. 7.09, det. 7.05.	

Kartulid. Tendents: nõrk.
 Sõgikartul: raudteejaamades . Kr. 2.20—2.50 kv.
 Lääne rannas " 2.50—3.00 kv.
 Tööstuskartul: tärglisevabrikutes " 1.70—2.20 "
Aiasaadused.
 Sigurid: ekspordikõlv. fr. kogumisp. 15,5—16,0 s. kg
 Tendents: kindel.
 Kurgid konservitud, ekspordikõlvuli-
 kud ca 5 kg. pleknõu Kr. 2.20
 Tendents: püsiv

Või. — Tendents: kindel.
 Isort 1 kg Kr. 1.41, mis tulnud sisse 16.—23. V s. a. Lambaliha. Eksporditava värske lambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 85—90 snt. kg.
 Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 21. V 1937. a.
 Peekonsigade tapakaalud:

Sidrunid, kast " 27.00—28.—
 Apelsinid, Itaalia, 20 kg " 14.00—15.—
Lina Prahid.
 Tallinn — Stettin 50—100 t. 1000 kg. RMk. 14.25
 " — Gent " sh. 31/—
 " — Dundee " " 32/6—

Puumaterjalid. Standard
 Tallinn—London " sh. 42/6 nt.
 " — Hull " " 50/— gr.
 " — Manchester " " 55/—
 " — Grangemouth " " 40/—
 " — Bellast " " 50/—
 " — Dundee " " 42/6
 " — Antwerpen " " 37/6
 " — Gent " " 37/6
 " — Rotterdam " " 38/—
 " — Amsterdam " " 40/—

Segakaup.
 Tallinn — Stettin 1000 kg rmk. 18.00—30.—
 " — London 1016 kg sh. 17.00—40.—
 " — Stokholm 1000 kg rkr. 11.00—30.—
 " — Stettin, võli, tünn rmk. 1.50
 " — London " sh. 2/6

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osühisus.

BILANSS 31. DETSEMBRIS 1936. A.

A k t i v a

Maa ja mets	Kr. 1.793.105.23
Ehitused ja masinad	47.799.092.35
Kassa ja jooksvad arved	268.913.03
Aktsiad ja ettevõtetest osa- võtmine	1.876.137.58
Liikuv varandus	306.138.61
Deebitorid	3.297.911.35
Saadused ja materjalid	4.388.768.38
Kindlustused	7.340.000.—
Ülekanded	278.374.96
	<u>Kr. 67.348.441.49</u>

P a s s i v a

Põhikapital	Kr. 12.000.000.—
Tagavarakapital	368.681.55
Mitmesugused fondid	526.458.74
Amortisatsioonikapital	42.091.480.89
Obligatsioonikapital	5.119.650.—
Kustutusele langenud esita- mata obligatsioonid	2.220.350.—
Kreeditorid	4.781.472.14
Ülekanded	65.389.12
1936. a. kasu	174.959.05
	<u>Kr. 67.348.441.49</u>

Tulud	Kr. 14.822.767.90
Kulud	14.647.808.85
Kasu	<u>Kr. 174.959.05</u>

SUGUHOBUSTE KASVATAJATE ÜHING
(ASSOCIATION OF STUDHORSE BREEDERS)

Buying and Selling Agents
for Horses

on home and foreign markets.

For information apply to: Suur Karja 3, Tallinn, telephone 450-24.
Information also supplied by breeders' local organisations.

SIEMENS
TEHNIKABÜROO

HERMANN OESTERLEIN & Ko.

ESINDAB EESTIS:

SIEMENS-SCHUCKERTWERKE A. G.

SIEMENS & HALSKE A. G.

TELEFUNKEN G. M. B. H.

KLANGFILM G. M. B. H.

OSRAM G. M. B. H.

DEMAG A. G.

1. JUUNIST EKA-MAJAS

TALLINN, VABADUSEVÄLJAK 7

TEL. 428-03